МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет податкової справи, обліку та аудиту
Кафедра обліку та аудиту

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: «АУДИТ І АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ»

Здобувача вищої освіти другого (магістерського) рівня
ІІ курсу, групи ОМФз-23-1,
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
освітня програма «Державний аудит; судово-економічна експертиза у фінансових розслідуваннях»

_____ Гаврилюк В. Ю.
підпис здобувача вищої освіти

Науковий керівник _____ Рябчук О. Г., к.е.н., доцент
підпис

Гарант освітньо-професійної програми _____ Лісовий А.В., д.е.н., професор
підпис

Допущено до захисту рішенням кафедри
протокол від «28» 01 2025 № 2

Завідувач кафедри _____ Лісовий А.В., д.е.н., професор
підпис

Ірпінь – 2025

Реєстрація № 6 28.01.2025 _____
(дата) (підпис відповідальної особи)

Результати перевірки до захисту _____
(до захисту, на доопрацювання) (дата) (підпис)

Результат захисту 92/A/5 11.02.25 _____
(оцінка) (дата) (підпис)

Голова комісії: _____ Лавренкова Ю.М.
(підпис) (ініціали, ПІБ)

Члени комісії:

_____ Лісовецький А.В.
(підпис) (ініціали, ПІБ)

_____ Савченко А.М.
(підпис) (ініціали, ПІБ)

_____ Панасюк О.В.
(підпис) (ініціали, ПІБ)

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, ПІБ
ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ НАУКОВИМ КЕРІВНИКОМ				
1. Зміст роботи (наукова і практична значимість роботи, її наукова новизна, глибина дослідження, здатність екстраполяції теоретичних висновків до практичних ситуацій, наявність сильних і слабких сторін, логічність та послідовність викладення матеріалу тощо)	від 0 до 30	25		Рабчук О.І.
2. Рівень підготовки здобувача (володіння професійною термінологією, вміння здійснювати аналіз, приймати рішення, вносити пропозиції тощо)	від 0 до 10	10		Рабчук О.І.
3. Ставлення здобувача до виконуваної роботи (дотримання календарного плану, урахування пропозиційі зауважень наукового керівника, оформлення роботи тощо)	від 0 до 10	10		Рабчук О.І.
РАЗОМ БАЛІВ	**від 0 до 50**	**45**		
ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1. Доповідь	від 0 до 15	15		
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5	5		
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 30	27		
РАЗОМ БАЛІВ	**від 0 до 50**	47		
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	**від 0 до 100**	92		

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
92	A	5	11.02	Яворівська І.О. Лісовий А.В. Савченко Л.М. Панасюк О.В.

Правила переведення оцінок до національної шкали та шкали ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	
60-69	Д	3 (задовільно)
50-59	E	
35-49	ЄХ	2 (незадовільно)

ЗМІСТ

ВСТУП 6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ АУДИТУ І АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ 8
1.1. Дослідження економічної сутності та концептуальних основ аудиту і аналізу діяльності суб'єктів господарювання у сфері безпеки та оборони в наукових працях вчених 8
1.2. Економічна характеристика та аналіз основних показників діяльності ДК«УКРСПЕЦЕКСПОРТ» 14
РОЗДІЛ 2. АУДИТ І АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ДК «УКРСПЕЦЕКСПОРТ» 23
2.1 Організація і методика аудиту діяльності ДК «УКРСПЕЦЕКСПОРТ» 23
2.2 Аналітичні процедури при проведенні аудиту ДК «УКРСПЕЦЕКСПОРТ» та узагальнення результатів їх виконання 27
2.3. Узагальнення результатів аудиту ДК «УКРСПЕЦЕКСПОРТ» 35
РОЗДІЛ 3. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ АУДИТУ І АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ 39
ВИСНОВКИ 46
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 48
ДОДАТКИ 52

ВСТУП

Нестабільна сучасна економічна ситуація, військовий стан в Україні, обмеженість лімітів для виконання робіт умови, за яких підприємства оборонно-промислового комплексу проводять комплекс робіт з пошуку нових рішень, спрямованих на підвищення якості та зниження витрат. Роботи з пошуку оптимального рішення включають розгляд можливих резервних джерел та запасів, комплексну оцінку ефективності роботи виробництва, пошук аналогів, пошук нових постачальників, планування заходів, спрямованих на зниження собівартості продукції. Сукупність завдань, що описані раніше, вимагають комплексної оцінки поточного стану підприємств військово-промислового комплексу, можуть бути вирішені з використанням аудиту, сутність якого та порядок його проведення полягає у проведенні незалежної експертизи, заснованої на проведенні різних видів перевірок (планові, позачергові, комплексні, тематичні). Саме за допомогою аудиту можна виявити скриті резерви підприємств, використання яких дозволить зміцнити військово-промисловий комплекс України.

Метою кваліфікаційної роботи є розгляд теоретичних аспектів та розробка напрямків та надання рекомендацій щодо аудиту військово-промислового комплексу України на прикладі державного підприємства.

Для досягнення вище наведеної мети необхідно вирішити наступні завдання.

– провести дослідження економічної сутності та концептуальних основ аудиту і аналізу діяльності суб’єктів господарювання у сфері безпеки та оборони в наукових працях вчених

– навести економічну характеристику та аналіз основних показників діяльності ДК«УКРСПЕЦЕКСПОРТ»

– провести організацію та методику аудиту діяльності ДК «УКРСПЕЦЕКСПОРТ»

– зробити аналітичні процедури при проведенні аудиту ДК «УКРСПЕЦЕКСПОРТ» та узагальнення результатів їх виконання

– навести узагальнення результатів аудиту ДК «УКРСПЕЦЕКСПОРТ»

– навести основні напрями вдосконалення аудиту та аналізу діяльності суб'єктів господарювання у сфері безпеки та оборони

Предмет дослідження – теоретико-методичні аспекти аудиту та аналізу діяльності суб'єктів господарювання у сфері безпеки та оборони.

Об'єкт дослідження – умови, які впливають на процес аудиту ДК «УКРСПЕЦЕКСПОРТ».

Теоретичною основою дослідження виступають результати теоретичних, науково-аналітичних розробок, а також прогнози вітчизняних та зарубіжних учених і спеціалістів у галузі аудиту суб'єктів господарювання у сфері безпеки та оборони.

Для вирішення поставлених завдань використовувалися наступні методи: статистичного аналізу, порівняльно-графічного аналізу, систематизації та узагальнення для аналізу аудиту діяльності суб'єктів господарювання у сфері безпеки та оборони та графічний та табличний методи для візуалізації отриманих результатів.

В інформаційну базу включено дані фінансової та управлінської звітності ДК «УКРСПЕЦЕКСПОРТ».

Практичне значення дипломної роботи: запропоновані в ході дослідження способи проведення аудиту можна запропонувати на розгляд керівництва ДК «УКРСПЕЦЕКСПОРТ».

Структура роботи. Кваліфікаційна робота викладена на 50 сторінках та складається з вступу, трьох розділів, висновків, містить список використаних джерел з 28 найменувань та 1 додаток.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ АУДИТУ І АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ

1.1. Дослідження економічної сутності та концептуальних основ аудиту і аналізу діяльності суб'єктів господарювання у сфері безпеки та оборони в наукових працях вчених

Отож, для початку пропонується навести рейтинг суб'єктів господарювання, які здійснюють свою діяльність в сфері безпеки та оборони (рис. 1.1).

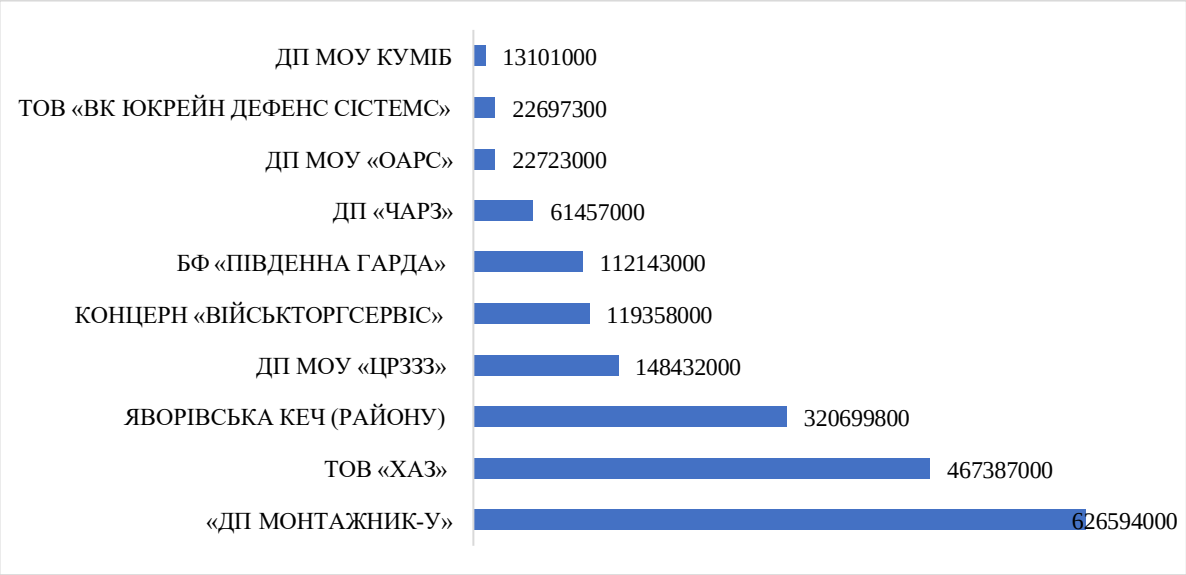

Рис. 1.1. Рейтинг за обсягом доходу від реалізації суб'єктів господарювання у сфері оборони (квед 84.22) за період 2023 рр, грн

Джерело: складено автором за даними [27]

На основі аналізу рис. 1.1, видно, що найбільших дохід має компанія ДП «Монтажник У», яка є однією із найбільших компаній в сфері оборони в України.

Здобувши професійну позицію в рамках організаційної стратегії та управління, практика аудиту стала основним елементом ефективного управлінського процесу. У минулому аудит обмежувався захистом активів організації та моніторингом контрольних процедур. В даний час він вважається важливим для ефективного корпоративного управління ризиками при

виникненні та диверсифікації бізнес-ризиків, і цей процес також дозволив внутрішнім аудиторам відігравати більш ефективну роль в організаціях [1]. Той факт, що нездатність належним чином управляти ризиками, пов'язаними зі стратегічними цілями в організаціях, загрожує стійкості організацій і може призвести до банкрутства, підвищивши важливість ризик-орієнтованої функції внутрішнього аудиту. Крім того, зміни в бізнес-середовищі, розвиток технологій та правове регулювання сприяють постійному розвитку внутрішнього та зовнішнього аудиту.

На додаток до ризиків та управління, процеси контролю та відповідності в оборонних організаціях значно трансформувалися для управління зростаючою складністю в оборонній промисловості. Технологічний розвиток і розширення комунікаційних можливостей прискорили глобалізацію і надали безпрецедентні можливості для зростання потреби внутрішнього аудиту. Оскільки оборонно-промислова база вимагає динамічно мінливого середовища, всі види операцій повинні ретельно контролюватися і постійно аналізуватися для виявлення критично важливих інсайтів. Таким чином, внутрішній аудит може допомогти керівництву у виявленні та контролі ключових ризиків, забезпечуючи при цьому фінансову стабільність та відповідність законодавству.

Аудит військових витрат у державному секторі є одним із найважливіших напрямків в наукових досліджень, які були зроблені як зарубіжними так і вітчизняними вченими. Вагомий внесок у розвиток теорій і методів обліку та аудиту у державному секторі був здійснений Г. Банді [2] та І. Гарімаван [3]. Перший досліджував бухгалтерський облік і фінансовий менеджмент у державному секторі та наголошував на важливості прозорості та ефективності управління фінансовими ресурсами саме в контексті державних витрат. Інший вчений досліджував особливості реформ у військових структурах та визначив їх вплив на вибір аудиторів, що є важливим аспектом для створення належного контролю за державними витратами в оборонному секторі.

Важливий внесок в дослідження основ аудиту в оборонному секторі зробили й українські вчені, такі як Ю. Гаценко, В. Гаврилюк, В. Кузьменко, І. та

І. Назаренко [4], основним напрацювання яких є аналіз особливостей облікової політики в частині обліку основних засобів, що стало основою для подальшого досліджень у сфері військових витрат. Також цінними є дослідження М. Бондар та О. Цятковської [5], які детально дослідили облік інфраструктурних активів у державних установах, власне ці дослідження є важливими для створення ефективної системи управління військовими видатками. Особливості обліку державних фінансів до початку війни та принципи післявоєнної відбудови досліджували С. Петруха, Н. Петруха та інші. [6]. Теорія підзвітності та її використання в державних фінансах була детально досліджена та опрацьована низкою українських вчений [7].

Внеском в розвиток військового аудиту є напрацювання О. Колесніченка [8], який дослідив особливості бюджетування в державному секторі, що включає поєднання обліку, аналізу, контролю та оподаткування та створив основу для розуміння управління військовими витратами.

Не менш важливим є дослідження щодо впровадження міжнародних стандартів бухгалтерського обліку в державному секторі України [9], що стало важливим етапом для входження української системи бухгалтерського обліку в міжнародну практику. Дані дослідження ґрунтуються виокремленні важливості прозорості та достовірності звітності саме в контексті державних військових витрат.

Україністки вчені В. Дем'янишин та В. Костецький [10] акцентували на вдосконалення обліку фінансових ресурсів у державному секторі саме в питанні реформування фінансової системи, що є критично важливим в умовах військового стану в Україні. Інші вчені зробили дослідження в контексті державного аудиту нефінансових активів в Україні [11], що створює базу для забезпечення контролю над військовими видатками.

Важливими в контексті аудиту та обліку військових витрат є напрацювання вчених В. Бонарева, Л. Соколенко та О. Сохацького [12-14]. Перший досліджував теоретико-методологічні засади бухгалтерського обліку в діяльності суб'єктів державного сектору економіки. Інший акцентував на

концептуальному значенні проведення внутрішнього аудиту в Збройних Силах України, що є важливим для контролю над військовими витратами. О. Сохацьким було розглянути військові витрати в умовах зростаючих ризиків та мінливості міжнародних конфліктів.

Українськими вченими були зроблені дослідження впливу глобальних тенденцій в контексті військових витрат на національні економіки [15] для того, щоб визначити ефективність української системи аудиту. Вчені М. Фаріон та Д. Фаріон [16] акцентували своє дослідження на військових витратах та соціальних наслідках глобальної турбулентності, що є актуальним в умовах військового стану в Україні та наростаючих військових конфліктів у світі.

Вченими [17] було розроблено метод прогнозування ризиків збройного конфлікту на основі аналізу військових витрат, який можна використовувати для визначення ймовірності майбутніх конфліктів. Також важливими напрацюваннями є дослідження взаємозв'язку між військовим досвідом, політичними зв'язками, якістю аудиту та якістю доходів [18]. Дане дослідження є аспектом в контексті розуміння впливу політичних та військових факторів на проведення військового аудиту.

Аналізуючи вище наведені дослідження українських науковців, слід відмітити, що не всі аспекти аудиту оборонного сектору є достатньо дослідженими. На сьогодні вкрай важливо розробити комплексний аудит, який би забезпечив прозорість витрат у військовій сфері, особливо в умовах триваючої війни в Україні.

Отож, наступним пропонується більш детальніше вивчити теорію аудиту в оборонному секторі, особливо в контексті закупівель. Процес реалізації проектів оборонних закупівель пов'язаний з багатьма ризиками, оскільки вимагає використання значних обсягів фінансових і нефінансових державних ресурсів і вимагає ефективного, економного та раціонального їх використання. Ефективне використання ресурсів стає можливим завдяки ефективному управлінню та контролю за процесом. Аудит проекту визначається як процес вивчення проекту на предмет його відповідності стандартам управління проектами або детального

вивчення управління, методології, методів, процедур, документів, специфікацій, бюджетів, витрат і рівня завершеності проекту [19].

Аудиторська практика в основному поділяється на внутрішній і зовнішній аудит. Зовнішній аудит в основному фокусується на фінансових рахунках або ризиках, пов'язаних з фінансами, і призначається акціонерами компанії. Його основним обов'язком є проведення щорічного обов'язкового аудиту фінансової звітності та підготовка висновку про достовірне і достатнє відображення фінансового стану компанії. З міркувань безпеки оборонні проекти, як правило, реалізуються за частково прихованою схемою. Тому практика внутрішнього аудиту стає більш первинною порівняно із зовнішнім аудитом, оскільки звіти внутрішнього аудиту надаються безпосередньо аудиторському комітету. З метою досягнення фінансової ефективності аудиторські практики шукають і висувають такі порушення, як стабільність і складність організаційних структур, недоліки внутрішнього контролю та неефективний моніторинг [20].

В сучасних умовах аудит військових витрат є актуальними для України, адже саме від нього залежить не тільки раціональне використання державних ресурсів, але й зміцнення обороноздатності країни. Саме тому методологія здійснення аудиту має бути добре структурованою та поділеною на відповідні етапи (рис. 1.1.).

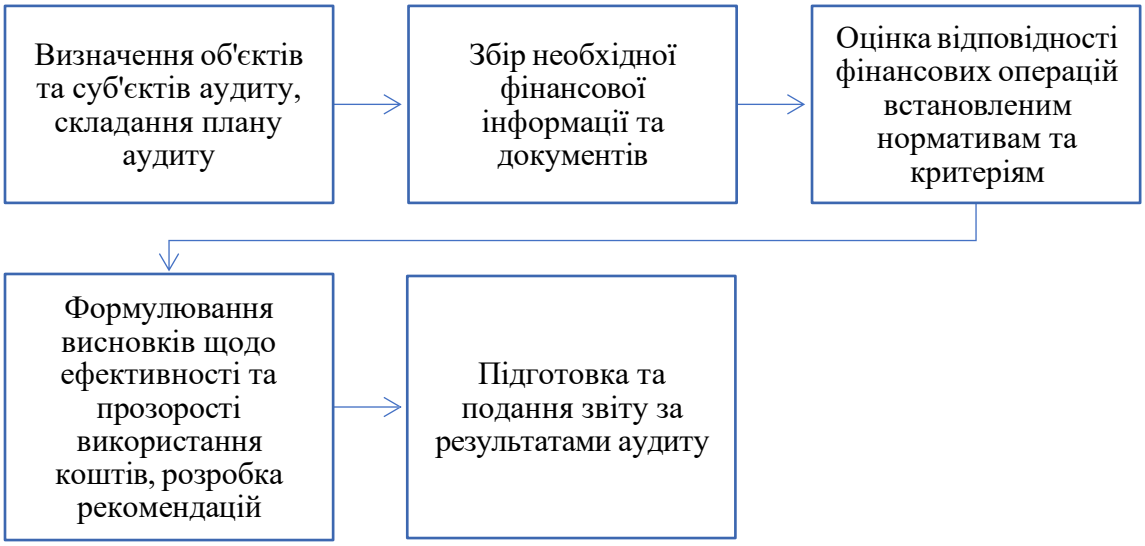

Рис. 1.1. Основні етапи внутрішнього військового аудиту

Джерело: складено автором за даними [15-20]

Отож, дотримання вище наведених етапів є важливим аспектом проведення аудиту в оборонному секторі України. Визначено, що розрив між аудитом ефективності та аудитом відповідності не спричинений недосконалими процесами, стандартами, вимогами та контрактами. Основна причина невдач полягає у відсутності динамічної корпоративної структури, яка б вчасно реагувала на неефективність, забезпечуючи при цьому якість процесу внутрішнього аудиту на підприємствах оборонно-промислового комплексу.

В підсумку пропонується навести порівняльну характеристику різних видів аудити в компаніях оборонно-промислового комплексу (табл. 1.1)

Таблиця 1.1

Порівняльна характеристика видів аудити в компаніях оборонно-промислового комплексу

Вид аудиту	Характеристика
Зовнішній	незалежна зовнішня перевірка бухгалтерського обліку, фінансової діяльності оборонної компанії та її звітної документації.
Незалежний	Залучення незалежних аудиторів для здійснення перевірки та аналізу фінансової діяльності компанії
Державний	Полягає в детальній перевірці й аналізі органом державного контролю фактичного стану справ підприємства щодо законного використання державних коштів, правильності ведення звітності та функціонування внутрішньої системи контролю
Внутрішній	Незалежне об’єктивне підтвердження та консультування, яке розроблене для підвищення ефективності та покращення діяльності підприємства

Джерело: складено автором за даними [1-15]

Для підвищення якості внутрішнього аудиту ключовими факторами є належне врядування, управлінська підтримка, належна та достатня підготовка аудиторів, а також комплексні плани аудиту. Крім того, персонал повинен розуміти, що внутрішній аудит має важливе значення для загальної місії організації. Перебуваючи на перетині практик, фахівців-практиків і практики управління, аудиторська діяльність в оборонно-промисловому комплексі

вимагає високого професійного рівня в поєднанні з виробничим досвідом в оборонному секторі.

1.2. Економічна характеристика та аналіз основних показників діяльності ДП «Укрспецекспорт»

ДП «Укрспецекспорт» визначено державою як посередника у здійсненні зовнішньоекономічної діяльності в сфері експорту та імпорту продукції і послуг військового та спеціального призначення. Детальніша інформація про ДП «Укрспецекспорт» наведена в таблиці 1.1

Таблиця 1.1

Юридична характеристика ДП «Укрспецекспорт»

Повне найменування юридичної особи	Державна компанія з експорту та імпорту продукції і послуг військового та спеціального призначення «Укрспецекспорт»
Скорочена назва	ДП «Укрспецекспорт»
Код ЄДРПОУ	21655998
Дата реєстрації	23.10.1996
Статус юридичної особи	Зареєстровано
Уповноважена особа	Савула Ігор Мирославович
Основний вид діяльності	46.90. Неспеціалізована оптова торгівля
Додаткові види діяльності	45.11 Торгівля автомобілями та легковими автотранспортними засобами
	45.31 Оптова торгівля деталями та приладдям для автотранспортних засобів
	46.18 Діяльність посередників, що спеціалізуються в торгівлі іншими товарами
	82.30 Організування конгресів і торговельних виставок
	46.77 Оптова торгівля відходами та брухтом
	52.29 Інша допоміжна діяльність у сфері транспорту
	64.99 Надання інших фінансових послуг (крім страхування та пенсійного забезпечення), н.в.і.у.
	73.20 Дослідження кон'юнктури ринку та виявлення громадської думки
	80.20 Обслуговування систем безпеки
	80.10 Діяльність приватних охоронних служб
Розмір капіталу	2 000 000.00 грн.
Місцезнаходження юридичної особи	04119, Україна, м. Київ, вул. Дегтярівська, 36
Контакти:	+380444584661

Джерело: [21]

ДП «Укрспецекспорт» створена з метою одержання прибутку шляхом участі у реалізації державної політики у сфері експорту та імпорту продукції і послуг військового призначення та подвійного використання, які підлягають експортному контролю, а також товарів, які містять відомості, що становлять державну таємницю, підвищення ефективності використання і розвитку експортного потенціалу підприємств оборонно-промислового комплексу та розширення міжнародного співробітництва у військово-технічній сфері [22].

Завдання компанії наведено на рис. 1.1.

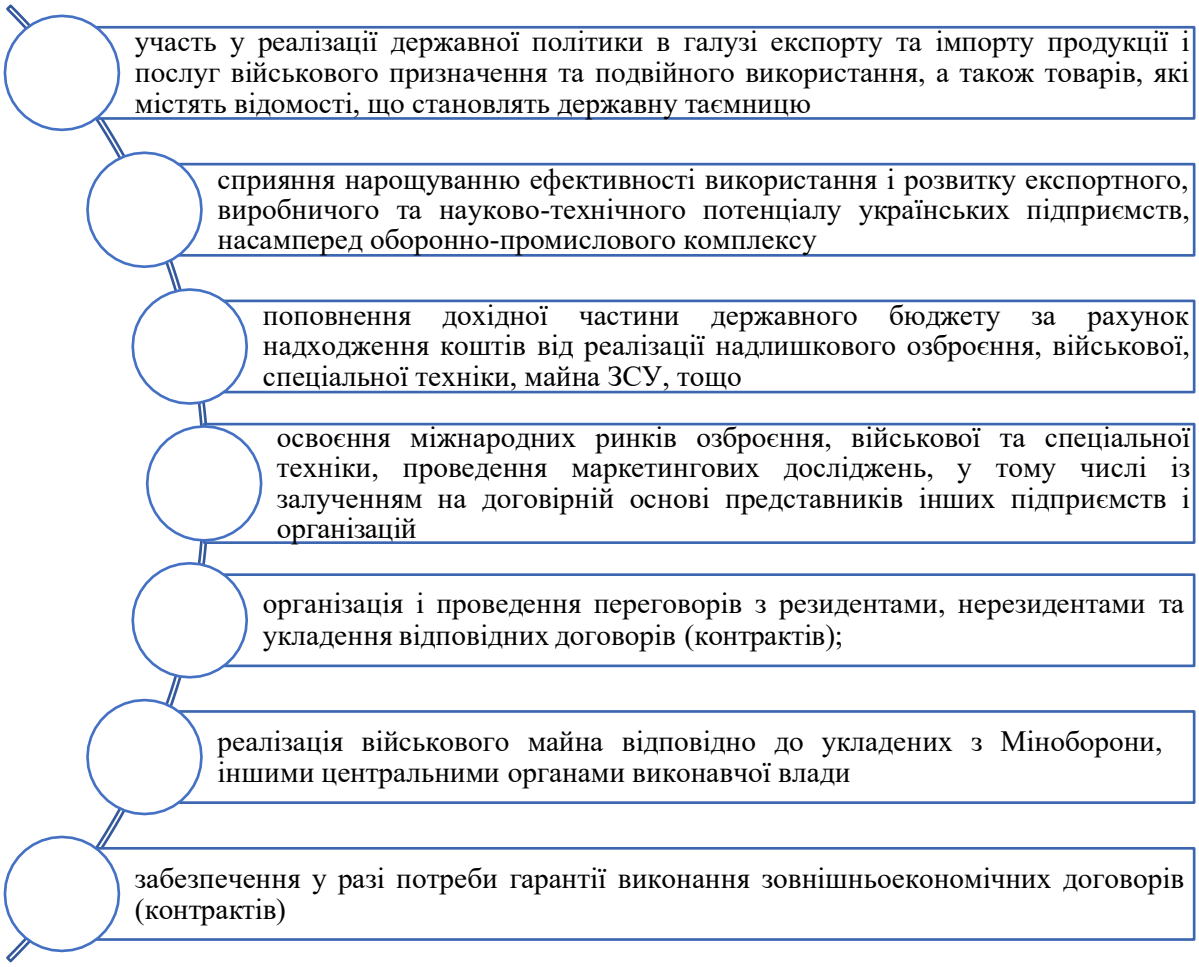

Рис. 1.1. Ключові завдання ДП «Укрспецекспорт»

Джерело: [22]

Для аналізу фінансового стану ДП «Укрспецекспорт» за період з 2021 по 2023 рік було опрацьовано Баланс та Звіт про фінансові результати (Додаток А) та основні фінансово-економічні показники наведено в табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Основні фінансово-економічні показники діяльності ДП «Укрспецекспорт» за 2021-2023 роки

Показники	Рік			Темп приросту, %	
	2021	2022	2023	2022/2021	2023/2022
Власний капітал, тис. грн.	1011758	11132691	1222295	1000,3314	-89,0207
Обсяг товарної продукції, тис. грн.	1954767,28	22964972,3	30880130,9	1074,8187	34,46622
Виручка від реалізації валової продукції, тис. грн.	2015224	24173655	32166803	1099,5518	33,06553
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	1170302	23071035	30699609	1871,3745	33,06559
Валовий прибуток, тис. грн.	844922	1102620	1467194	30,49962	33,06434
Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	122276	49864	128682	-59,22012	158,0659
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	430	369	271	-14,18605	-26,5583
Фонд оплати праці, тис. грн.	4274200	4432059	4191015	3,6932993	-5,43865
Фондовіддача, грн	6,58241723	71,0117047	47,3435025	978,80893	-33,33
Середньомісячна заробітна плата одного працівника, грн	9940	12011	15465	20,83501	28,75697
Середньорічна вартість необоротних активів, тис. грн.	296968	323397	652257	8,8996121	101,6893
Середньорічна вартість оборотних коштів, тис. грн.	5836687	21703667	13809988	271,84908	-36,3703
Продуктивність праці, тис. грн. /особу	4545,97	62235,70	113948,82	1269,03	83,09239
Рентабельність власного капіталу, %	12,09	0,45	10,53	-96,29386	2250,471
Рентабельність основної діяльності, %	172,20	104,78	104,78	-39,1515	0
Рентабельність підприємства, %	10,45	0,22	0,42	-97,9314	93,9389

Джерело: розроблено за даними Додатка А

Аналізуючи дані табл. 1.2, видно, що виручка від реалізації ДП «Укрспецекспорт» в період 2021-2023 рр. значно виросла, що свідчить про збільшення обсягів закупівель зброї, особливо з початком повномасштабного вторгнення. В 2022 році виручка від реалізації компанії виросла на 1099,55% в порівнянні з показником 2021 року, а в 2023 році цей ріст становив 33,06%, адже зважаючи на військовий стан в Україні компанія закупляла військову техніку та зброю, що власне і спричинило ріст виручки.

Аналізуючи собівартість ДП «Укрспецекспорт» можна спостерігати їх ріст в 2022 та на 2023 рр. на 1871,37% та 33,06% відповідно. Темп росту собівартості є дещо вищим ніж виручки від реалізації в 2023 році, що власне мало вплив на зменшення темпу росту валового прибутку. Аналізуючи валовий прибуток ДП «Укрспецекспорт» у 2022 ми бачимо його зростання на 30,49% в порівнянні з 2021 роком, а у 2023 році валовий прибуток компаній виріс на 33,06% що є надзвичайно позитивними показниками діяльності ДП «Укрспецекспорт».

Аналізуючи показники чистого прибутку ДП «Укрспецекспорт», можна відмітити їхнє зростання протягом аналізованого періоду. Особливо вдалим для компанії є 2023 році, адже чистий прибуток виріс на 158,06%. в порівнянні з минулим роком.

Проаналізувавши динаміку росту персоналу, можна відмітити, що в 2022 році в компанії зменшилась кількість працівників на 61 працюючого, а в 2023 році на 98, що власне зумовлено виїздом працівників закордон та служінню в лавах ЗСУ. Керівництву компанії, незважаючи на брак кадрів та міграцію українців, вдалось підвищити продуктивність існуючих працівників, що власне і є однією із причин збільшення виручки від реалізації та чистого прибутку.

Підвищення рівняння продуктивності з 4545,97 в 2021 році до 113948,82 в 2023 році що свідчить про те, що цієї кількістю працівників можна виготовляти більше продукції, на що потрібно звернути увагу при плануванні виробництва. Адже продуктивність праці в ДП «Укрспецекспорт» є низькою та потребує покращення.

Щодо показників рентабельності ДП «Укрспецекспорт» то в середньому

спостерігається їхній ріст в період 2021-2023 рр., проте в 2022 році відбулось зменшення рентабельності власного капіталу та рентабельності підприємства на 96,29% та 97,93% відповідно в порівнянні з 2021 роком. В 2023 році фінансове становище ДП «Укрспецекспорт» покращилось та відбулось зростання даних показників на 2255,47% та 93,93%. В цілому можна зробити висновки, що фінансове становище ДП «Укрспецекспорт» є задовільним та свідчить про ефективну роботу всієї команди.

Наступним пропонується провести аналіз балансу підприємства. Горизонтальний аналіз дозволяє порівняти зміни показників у часовому розрізі, тоді як вертикальний аналіз розкриває структуру балансу за рахунок відносних величин. Отож, дослідимо показники 2021-2023 років (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Горизонтальний та вертикальний аналіз балансу ДП «Укрспецекспорт» упродовж 2021–2023 рр.

Показники	2021 рік		2022 рік		2023 рік		Відхилення 2023 / 2021	
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%
Активи								
Необоротні активи	296968	4,84%	323397	1,47%	652257	4,51%	355289	93,15%
Оборотні активи	5836687	95,16%	21703667	98,53%	13 809 988	95,49%	7973301	100,35%
Всього активів	6133655	100,00%	22027064	100,00%	14462245	100,00%	8328590	100,00%
Пасиви						0,00%		
Власний капітал	1 011 758	16,50%	1 132 691	5,14%	1 222 295	8,45%	210537	51,24%
Довгострокові зобов'язання та забезпечення	0	0,00%	536	0,00%	342	0,00%	342	-
Поточні зобов'язання	5 121 897	83,50%	20893837	94,86%	13239608	91,55%	8117711	109,63%
Всього пасивів	6 133 655	100,00%	22 027 064	100,00%	14 462 245	100,00%	8 328 590	100,00%

Джерело: розроблено за даними Додатка А

За результатами аналізу можна зробити наступні висновки. Зростання необоротних активів з 2021 по 2023 рік складає 93,15%, що свідчить про істотне збільшення капіталовкладень у основні засоби та інші довгострокові активи протягом цього періоду. Оборотні активи теж зросли, що можу свідчити про ріст виручки від реалізації. Також в компанії спостерігається ріст поточних зобов'язань, який склав 8117711 тис. грн., що було зумовлено збільшенням обсягів закупівель через повномасштабне вторгнення. Щодо структури балансу активу, то в ДП «Укрспецекспорт» переважає частка оборотних коштів, в середньому 96% за три роки, а щодо пасиву, то найбільшу частку займають поточні зобов'язання – 88% за період 2021-2023 рр.

Далі дослідимо показники руху кадрів ДП «Укрспецекспорт» за 2021-2023 рр. наведені в таблиці 1.4.

Таблиця 1.4

Рух кадрів ДП «Укрспецекспорт» в 2022-2023 рр.

Показники	Роки			Відхилення 2023 / 2021	
	2021	2022	2023	тис. грн	%
Середньооблікова чисельність персоналу, чол.	430	369	271	-159	63,02%
Число звільнених із роботи, чол.	7	61	98	91	1400,00%
у т.ч. число тих, хто звільнився за власним бажанням	6	61	97	91	1616,67%
і з причини скорочення штату, чол.	1	0	1	0	100,00%
Число прийнятих працювати, чол.	8	5	7	-1	87,50%
Число постійно працюючих, чол	425	365	270	-155	63,53%
Коефіцієнт сталості	0,85	0,88	0,98	0,13	115,20%
Коефіцієнт плинності, %	1,65	16,71	36,30	34,649	2203,70%
Коефіцієнт обороту прийому	0,02	0,01	0,026	0,007	138,84%

Джерело: розроблено за даними Додатка А

Аналіз руху кадрів у ДП «Укрспецекспорт» за 2021-2023 роки відображає деякі важливі тенденції. За цей період компанія спостерігала загальне зменшення

чисельності персоналу за 2022-2023 рр., через військові дії в Україні та виїзд українців закордон. Помітно також, що коефіцієнт обороту працівників щодо прийому зменшився, що може свідчити про укомплектованість кадрів. Коефіцієнт плинності кадрів збільшився з 1,65% у 2021 році до 36,30% у 2023 році, що вказує на не стабіліність складу персоналу. В цілому працівники задоволені роботою в компанії, про що свідчать високі значення показника сталості.

Наступним проведемо аналіз поточних витрат ДП «Укрспецекспорт» на реалізацію продукції (табл. 1.5).

Таблиця 1.5

Динаміка поточних витрат на реалізацію продукції ДП «Укрспецекспорт» за 2021-2023рр., тис. грн

Показники	2021	2022	2023	Темп приросту, %	
				2022/2021	2023/2023
Собівартість реалізованої продукції разом,	1170302	23071035	30699609	1871,37	33,07
Адміністративні витрати	289707	208252	238 971	-28,12	14,75
Витрати на збут	343683	193445	213 559	-43,71	10,40
Інші операційні витрати	328517	718970	1126249	118,85	56,65
Разом	2132209	24191702	32278388	1034,58	33,43

Джерело: розроблено за даними Додатка А

Отож, ми бачимо що у 2023 році собівартість реалізованої продукції зросла на 33,07%. Також відбувся ріст витрат на збут на 10,40% в 2023 в порівнянні до 2022 року. Також слід відмітити, зо в 2022 році в компанії зменшились витрати на збуту та адміністративні витрати на 43,71% та 28,12% відповідно, що було викликано скороченням непотрібних витрат та оптимізацією загальних розходів. Далі проведемо аналіз структури собівартості реалізованої продукції (табл. 2.6).

Таблиця 1.6

Структура поточних витрат на реалізацію продукції ДП «Укрспецекспорт» за 2021-2023рр., %

Показники	На кінець 2021	На кінець 2022	На кінець 2023	Абсолютний приріст	
				2022/2021	2023/2022
Собівартість реалізованої продукції разом,	54,89	95,37	95,11	40,48	-0,26
Адміністративні витрати	13,59	0,86	0,74	-12,73	-0,12
Витрати на збут	16,12	0,80	0,66	-15,32	-0,14
Інші операційні витрати	15,41	2,97	3,49	-12,44	0,52
Разом	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00

Джерело: розроблено за даними Додатка А

Отож, найбільша частка у структурі витрат на реалізацію продукції належить собівартості, яка в середньому за два роки (2022-2023) становили 95%. Також з часткою у 3,59% в 2023 році посідають інші операційні витрати, та частка адміністративних витрат та витрат на збут в 2023 році становить 0,74% та 0,66% відповідно

В підсумку пропонуємо навести візуалізацію структури операційних витрат за 2023 рік (рис. 1.2).

Рис. 1.2. Структура операційних витрат ДП «Укрспецекспорт» за 2023, %

Джерело: розроблено за даними Додатка А

Отож, ми бачимо, що в компанії ростуть матеріальні витрати та витрати на сировину, які власне призвели до зростанні собівартості продукції в 2023 році. Отож керівництву ДП «Укрспецекспорт» потрібно оптимізувати ціни зі своїми постачальники впровадивши інформаційні системи аудиту цін сировину, що дасть можливість керівництву швидко реагувати на зміну ціни та по замінити постачальника.

В цілому аналізуючи фінансові результати ДП «Укрспецекспорт», слід відмітити, що протягом аналізованого період відбувся ріст показників прибутковості, що свідчить про стабільний фінансовий стан, та незважаючи на зменшення працівників керівництву компанії вдалось досягнути кращих результатів ніж з більшою кількістю працівників. ДП «Укрспецекспорт» наростила свою діяльність в період 2022-2023рр, так як в умовах військового стану в Україні стала важливим центром із закупівлі та забезпеченні зброєю українських військових.

РОЗДІЛ 2. АУДИТ І АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ДК «УКРСПЕЦЕКСПОРТ»

2.1 Організація і методика аудиту діяльності ДП «Укрспецекспорт»

Ефективно функціонуючі підприємства так як ДП «Укрспецекспорт» є найважливішим засобом забезпечення національної безпеки країни. Національна безпека набуває особливого значення для успішного здійснення політичних, соціально-економічних та духовно-ідеологічних функцій держави. Виходячи з цього, держава проявить підвищену увагу до проблем розвитку оборонно-промислового комплексу, створення і виробництва нових озброєнь і військової техніки для підвищення рівня науково-технічного і військово-технічного потенціалів України.

Програма аудиту витрат ДП «Укрспецекспорт» зображена в таблиці 2.1

Таблиця 2.1

Програма аудиту витрат ДП «Укрспецекспорт»

Перелік аудиторських перевірок	Виконавець	Термін
1	2	3
Аналіз витрат від курсових різниць	Гаврилюк	13.01.2025
Перегляд витрат на регулярний внесок ДК «Укроборонпром»	Гаврилюк	13.01.2025
Перевірка наявності установчих документів на нарахування резерву очікуваних кредитних збитків	Гаврилюк	13.01.2025
Перевірка наявності установчих документів на собівартість реалізованої іноземної валюти	Гаврилюк	13.01.2025
Перевірка документального оформлення відображення в обліку штрафів, пені, неустойки	Гаврилюк	13.01.2025
Перевірка обґрунтованості та відображення в обліку одноразових матеріальних заохочувальних витрати	Гаврилюк	13.01.2025
Аналіз відповідності сплати податків та зборів	Гаврилюк	13.01.2025
Перевірка правильності розрахунку собівартості реалізованих виробничих запасів	Гаврилюк	13.01.2025

Джерело: зроблено автором

Отож, можна стверджувати, що аудит витрат в ДП «Укрспецекспорт» виконується відповідно до законодавчих вимог і дозволяє підтвердити достовірність та законність відображення здійснених операцій.

В останнє десятиліття в Україні здійснюється реформа збройних сил та оборонно-промислового комплексу. Продовженням реформи збройних сил та оборонно-промислового комплексу стала система внутрішнього контролю та аудиту, яка враховує специфіку виробництва та особливості управління оборонно-промисловим комплексом,

Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» відображає наявність системи внутрішнього контролю та аудиту в Україні [23]. Відповідно до цього закону, організації, які підлягають обов'язковому аудиту, повинні організовувати і проводити внутрішній контроль ведення бухгалтерського обліку, і навіть складати бухгалтерську (фінансову) звітність. Наявність ефективної системи внутрішнього контролю і аудиту в організації призводить до формування більш адекватної і достовірної інформації про діяльність господарюючого суб'єкта. Достовірна інформація є основою для прийнятих управлінських рішень і очікування зовнішніх користувачів.

В даний час в ДП «Укрспецекспорт» відсутня методика аудиторської перевірки, яка враховувала б специфіку одержуваних доходів і здійснюваних витрат на підприємстві оборонної промисловості.

Необхідність створення оптимальної моделі функціонування служби внутрішнього аудиту пов'язана зі збільшенням кількості користувачів та звітною економічною та фінансовою інформацією як на зовнішньому, так і на внутрішньогосподарському рівнях, а також із утрудненням оцінки діяльності ДП «Укрспецекспорт» та необхідністю підвищення ефективності його управління та появою нових ризиків.

Контроль діяльності ДП «Укрспецекспорт» необхідний для поліпшення загального стану оборонного комплексу України, а також для усунення і запобігання виникаючих помилок. Предметом контролю в ДП «Укрспецекспорт» є здійснені дії, а отримана інформація в процесі прийняття контрольних заходів

стає інформаційною основою для прийняття рішень. Виходячи з цього, систематизована, структурована і достовірна інформація, отримана при проведенні контролю визначає правильність прийнятих управлінських рішень керівництва ДП «Укрспецекспорт».

Аудит в ДП «Укрспецекспорт» - це система спостереження, перевірки та оцінки виконання цілей, поставлених перед суб'єктом господарювання, яка пов'язана з пошуком і залученням резервів збільшення ефективності виробництва: яка дозволить вчасно виявляти відхилення від вимог у управлінських рішень; яка дозволить виправляти негативні результати, запобігаючи негативним тенденціям та посилити дію позитивних факторів.

Слід відмітити, що метою ДП «Укрспецекспорт» є створення системи, яка допомогла б своєчасно виявляти та усувати відхилення, помилки та неефективності в роботі, сприяючи цим підвищенню ефективності роботи. Оцінка ефективності системи внутрішнього контролю ДП «Укрспецекспорт» є однією з цілей внутрішнього аудиту на підприємстві.

Формування системи внутрішнього аудиту в ДП «Укрспецекспорт» супроводжується необхідністю перевірки фінансово-економічних результатів діяльності, а також вимогами внутрішньої та зовнішньої системи організації. Процеси формування та функціонування системи внутрішнього аудиту набувають особливого значення і специфіку, внаслідок чого внутрішній аудит виступає найважливішим елементом цієї системи.

В таблиці 2.1 представлена порівняльна характеристика між різними версіями процедури «Внутрішній аудит».

Основними змінами у 3.2 версії було включення до ДП форм зміни плану внутрішніх аудитів та аркуша реєстрації, що спростило роботу групи аудиторів з підготовки до аудиту, а також додавання нового пункту «Управління ризиками», де були прописані відповідальні, необхідні записи та аналіз ризиків. Цей пункт було прописано таким чином: «Управління ризиками аудиту в ТГУ відноситься як до ризиків, пов'язаних з не досягнення процесом аудиту поставлених цілей, так і до ризиків, пов'язаних з можливістю перешкодити

здійсненню діяльності та процесів підрозділів, що перевіряються, через проведення заходів з аудиту.

Таблиця 2.1

Порівняльна характеристика між версіями 3 і 3.2 ДП «Укрспецекспорт»

ДП «Укрспецекспорт», версія 3	ДП «Укрспецекспорт», версія 3.2
Область застосування поширюється лише на науково-дослідну частину ТДУ	Область застосування поширюється на весь ТГУ, де є процеси СМК
Карта процесу була окремим документом, який необхідно було посилатися	Карта процесу увійшла до складу ДП
Відсутність термінів планування внутрішніх аудитів	Окреслено термін, на який необхідно планувати внутрішні аудити, і термін, до якого його необхідно затвердити
-	Додавання форм: зміна плану внутрішніх аудитів, лист реєстрації учасників вступного випробування
Відсутність списку обов'язків учасників аудиту	Додавання списку обов'язків учасників аудиту
Короткий опис дій пункту "Зміст робіт з проведення аудиту на місці"	Додавання підпунктів і більш детального опису дій
Опис дій щодо створення акту невідповідностей	Включення до складу ДП форми актів невідповідностей
Є таблиця розподілу відповідальності	Таблицю прибрано через додавання в попередні пункти таблиці про розподіл обов'язків учасників аудиту
-	Додано пункт «Управління ризиками»

Джерело: розроблено за даними Додатка А

Аналіз ризиків процесу «Внутрішній аудит» та розробка відповідних ПД проводяться щорічно за результатами аналізу СМЯ з боку керівництва згідно СМК-ДП-03-03-2014.

Основні зміни, які були внесені до 4-ої версії ДП – додавання рядків «Досвід роботи» та «Навчання як аудитора» до таблиці «Вимоги, що пред'являються аудиторам та КГА» (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Вимоги, що пред'являються до аудиторів та КГА

Показник	Аудитор	Керівник групи аудиту
Особисті якості	Етичність, широта поглядів, дипломатичність, спостережливість, проникливість, наполегливість, рішучість, самостійність	
Освіта	Вища	Вища
Досвід у проведенні аудитів	Бажаний	Бажаний
Знання та вміння	Знання та розуміння стандартів Знання та розуміння термінології в області, що перевіряється; Вміння застосовувати принципи, процедури та методи аудиту; Вміння збирати інформацію шляхом результативних опитувань, спостережень та аналізу документів, включаючи записи та дані; Розставляти пріоритети та концентруватися на важливих питаннях	Уміння попереджати та вирішувати конфлікти; Вміння організовувати та керувати членами аудиторської групи; Вміння планувати аудит та результативно використовувати ресурси.
Досвід роботи	Досвід роботи в організації не менше 1 року	Досвід роботи в організації не менше 2-х років, у тому числі на керівній посаді не менше 1 року
Навчання як аудитор	Навчання в якості аудитора сторонніми організаціями чи внутрішніми фахівцями	Навчання в якості аудитора сторонніми організаціями

Джерело: розроблено за даними компанії

Удосконалення системи внутрішнього контролю необхідно розпочинати з розгляду елементів внутрішнього контролю та їхнього взаємозв'язку. які дозволяють визначити ступінь впливу системи внутрішнього контролю щодо НМА на показники, які характеризують досягнення основних цілей ДП «Укрспецекспорт». Також до роботи долучено звіт незалежного аудитора [28]

2.2 Аналітичні процедури при проведенні аудиту ДК «УКРСПЕЦЕКСПОРТ» та узагальнення результатів їх виконання

Структура аудиторського комітету ДП «Укрспецекспорт» наведена на рис. 2.2.

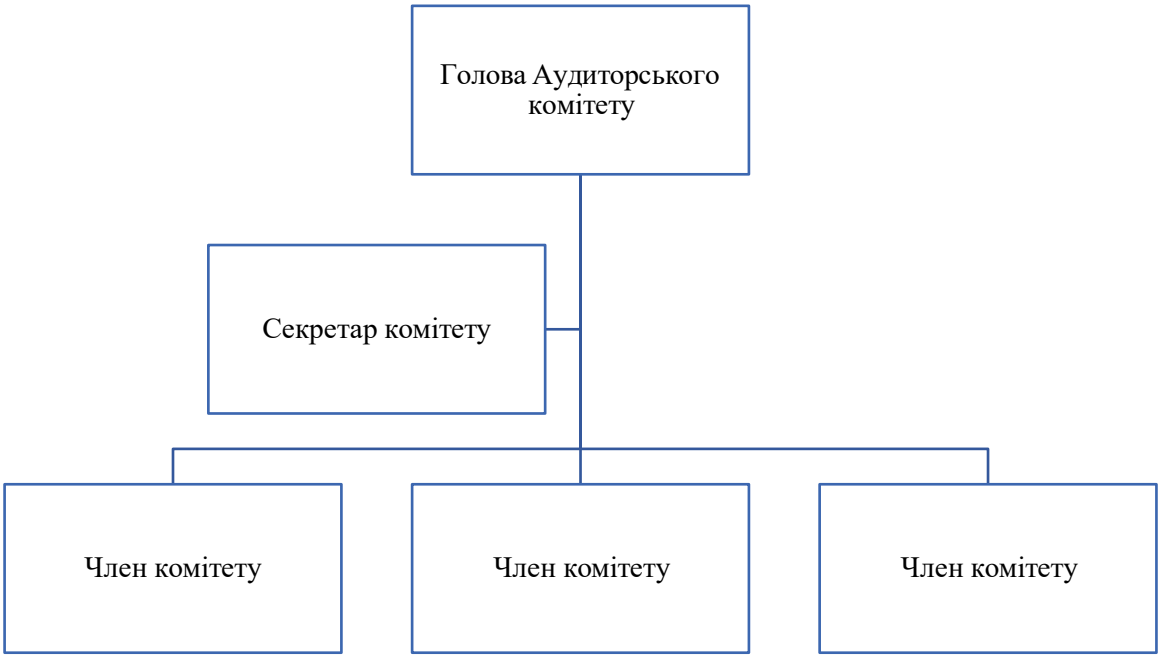

Рис. 2.1. Структура аудиторського комітету ДП «Укрспецекспорт»

Джерело: зроблено автором за даними підприємства

Отож, визначено, що до складу аудиторського комітету ДП «Укрспецекспорт» входять три незалежних члени та два члени, які є працівниками ДП «Укрспецекспорт», проте жоден з них не є посадовою особою органу управління Компанії. Члени аудиторського комітету ДП «Укрспецекспорт» готують та подають на розгляд керівництва підприємства проєкти рішень, рекомендації та пропозиції з питань, які належать до їхньої компетенції.

Аудит діяльності ДП «Укрспецекспорт» передбачає виконання аналітичних процедур, які ґрунтуються на припущенні, що між показниками в бухгалтерському обліку існують певні взаємозв'язки, які мають місце за відсутності доказів протилежного, і застосовуються як оціночні процедури для отримання уявлення про бізнес клієнта.

Потенційні ризики, такі як наявність або відсутність незвичайних або неправильно відображених фактів і результатів господарської діяльності, є основною причиною застосування аналітичних процедур в аудиті ДП «Укрспецекспорт». Застосування аналітичних процедур в аудиті ДП

«Укрспецекспорт» полягає у дослідженні суттєвих показників і тенденцій, включаючи кореляції та відхилення, а також у виявленні причин можливих відхилень.

Отож, пропонується провести аналітичну процедури порівняння інших операційних витрат та інших операційних доходів ДП «Укрспецекспорт» в 2023 та 2022 рр, адже в 2023 році вони суттєво виросли (табл. 2.1.).

Таблиця 2.1

Аудиторський аналіз інших операційних витрат ДП «Укрспецекспорт» в 2022-2023 рр., тис. грн

Операційні витрати	2022	2023	Відхилення 2023 / 2022	
			тис. грн	%
Втрати від курсових різниць	162419,0	0,00	-162419,00	-100,00
Витрати на регулярний внесок ДК «Укроборонпром»	10100,0	0,00	-10100,00	-100,00
Витрати від нарахування резерву очікуваних кредитних збитків	175099,0	431543,00	256444,00	146,46
Собівартість реалізованої іноземної валюти	359165,0	351608,00	-7557,00	-2,10
Визнанні штрафи, пені, неустойки	2695,0	8510,00	5815,00	215,77
Забезпечення під штрафи, пені, неустойки	0,0	284956,00	284956,00	-
Одноразові матеріальні заохочувальні витрати	4566	6564	1998,00	43,76
Податки, збори	3609	4475	866,00	24,00
Витрати на добровільне страхування персоналу	164	0	-164,00	-100,00
Собівартість реалізованих виробничих запасів	149	12	-137,00	-91,95
Лікувальні оздоровчі витрати	598	1072	474,00	79,26
Забезпечення під судові витрати	0	9719	9719,00	-
Забезпечення під дебіторську заборгованість	0	4490	4490,00	-
Скасування апеляційним судом частини доходу, нарахованого у 2022 році відповідно до Рішення суду першої інстанції	0	23175	23175,00	-
Інші витрати	406	124	-282,00	-69,46

Всього операційні витрати	718970	1126248	407278,00	56,65

Джерело: розроблено за даними Додатка А

Отож, провівши аудит інших операційних витрат, слід зазначити, що вони виросли на 56,65% через виділення 284956 тис. грн на забезпечення під штрафи, пені та неустойки та через збільшення витрат від нарахування резерву очікуваних кредитних збитків на 146,46%, що власне слід детальніше розглянути та виявити причини росту даних витрат.

Таблиця 2.2

Аудиторський аналіз інших операційних доходів ДП «Укрспецекспорт» в 2022-2023 рр., тис. грн.

Операційні витрати	2022	2023	Відхилення 2023 / 2022	
			тис. грн	%
Дохід від операційної курсової різниці	0	102500	102500	-
Дохід від списання кредиторської заборгованості	1098	46725	45627	4155,46
Дохід від надання комунальних послуг	5738	8923	3185	55,51
Дохід від одержаних штрафів	52948	58034	5086	9,61
Проценти по залишкам на поточних рахунках	57026	27245	-29781	-52,22
Компенсація судових витрат	276	1076	800	289,86
Дохід від реалізації інших оборотних активів	149	15	-134	-89,93
Дохід від операційної оренди активів	121	462	341	281,82
Коригування раніше створених забезпечень	0	13396	13396	-
Інші доходи	317	7423	7106	2241,64
Разом	117673	265799	148126	125,88

Джерело: розроблено за даними Додатка А

Отож, ми бачимо, що збільшення інших операційних доходів ДП «Укрспецекспорт» відбулась через зростання доходу від операційної курсової різниці на 102500 тис. грн через збільшення курсу євро в 2023 році.

Перед аудитором ДП «Укрспецекспорт» в процесі проведення аналітичних процедур стоять наступні завдання:

– дослідження діяльності ДП «Укрспецекспорт» та виявлення загальних факторів, що впливають на неї

– оцінка фінансового стану та перспективи його безперервної діяльності;

– забезпечення скорочення кількості комплексних аудиторських процедур;

– надання методичного інструментарію тестування.

Джерелом інформації для проведення аналітичних процедур в ДП «Укрспецекспорт» є фінансова та статистична звітність, а також зовнішня інформація . Інформаційна база будується на використанні різних джерел, у тому числі нефінансових даних ДП «Укрспецекспорт». Можуть бути використані дані ЗМІ, пояснювальні записки та положення про облікову політику.

Аналітичні процедури в ДП «Укрспецекспорт» включають розгляд і порівняння фінансової інформації з:

– порівняльною інформацією за попередні періоди

– очікуваними результатами, зокрема прогнозами та попередніми розрахунками аудитора

– аналогічною інформацією по галузі, із середніми показниками по галузі та іншими компаніями відповідного розміру.

Аналітичні процедури можуть проводитися протягом усього аудиту, при цьому сам аудитор повинен планувати і здійснювати аналітичні процедури, по суті, як на стадії планування, так і безпосередньо під час проведення аудиторської перевірки та після її завершення.

При проведенні аудиту виділяють такі основні напрями аналізу діяльності ДП «Укрспецекспорт» (рис. 2.2).

Залежно від виду аналітичних процедур та етапу їх проведення аудитор може застосовувати різні методичні прийоми аналізу. Насправді, при проведенні аудиту ДП «Укрспецекспорт» в більшості випадків аналітичні процедури використовуються в мінімальному обсязі. Як правило, застосування аналітичних процедур пов'язане з оцінкою фінансового стану ДП «Укрспецекспорт», при

цьому більше уваги приділяється вивченню динаміки основних показників балансу (звіту про фінансовий стан) і звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід), а також аналізу фінансової стійкості та платоспроможності.

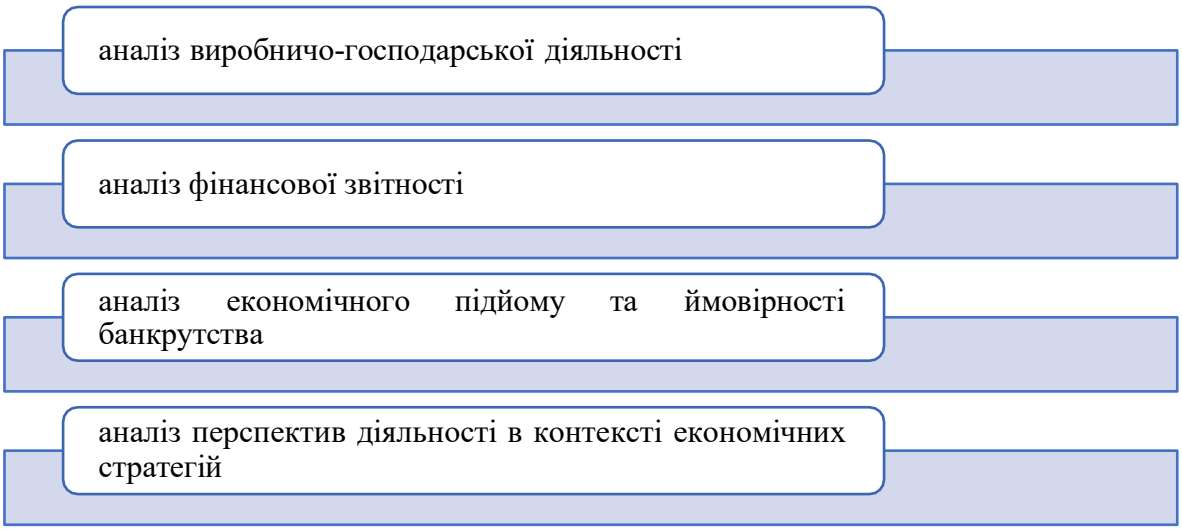

Рис. 2.2. Основні напрямки здійснення аудити в ДП «Укрспецекспорт»

Джерело: зроблено автором

Оцінка достовірності звітності за допомогою аналітичних процедур аудиту спрямована на виявлення викривлень, спричинених: помилками, шахрайськими діями зацікавлених осіб, а також недосконалістю стандартів бухгалтерського обліку. Аналітичні процедури в аудиті дозволяють забезпечити об'єктивний характер дій для низки суб'єктивних та об'єктивних факторів змін, спрогнозувати абсолютні та відносні зміни, представити функціональні взаємозв'язки та оцінити вплив на фінансово-економічний стан ДП «Укрспецекспорт» в цілому. Алгоритмізація показників, їх вибір відповідно до внутрішньої структури та формування кінцевого результату, послідовність виконання аналізу - все це складові ефективності застосування аналітичних процедур в аудиті.

Для проведення аналізу ДП «Укрспецекспорт» використовуються спеціалізовані програмні продукти, які допомагають на основі даних фінансової звітності автоматично визначити абсолютні та відносні показники фінансової стійкості, платоспроможності, рентабельності, оборотності активів та капіталу тощо. Проте така оцінка фінансової стійкості в багатьох випадках фактично не

відображає реальної ситуації на підприємстві. Це пов'язано з тим, що більшість відносних показників фінансової стійкості визначаються співвідношенням власного та позикового капіталу, при цьому не враховується їх структура та особливості формування. Після цього фінансова стійкість ДП «Укрспецекспорт» визначається шляхом порівняння фактичних та оптимальних значень відповідних коефіцієнтів. Критерії, що використовуються в програмі ДП «Укрспецекспорт» є узагальненими і не враховують сферу та специфіку діяльності підприємства. Оцінка коефіцієнтів абсолютної, термінової та проміжної платоспроможності не завжди є об'єктивною, оскільки обсяг грошових коштів може суттєво змінюватися залежно від потреб ДП «Укрспецекспорт», а дебіторська заборгованість може бути безнадійною.

Ми пропонуємо оновлений та розширений перелік оптимальних значень (критеріїв) індикаторів фінансової стійкості з урахуванням специфіки діяльності ДП «Укрспецекспорт» (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Критерії оцінки фінансової стійкості ДП «Укрспецекспорт»

Показник	оптимальне значення
Співвідношення власного капіталу до загальних активів	0,60-0,65
Коефіцієнт фінансового левериджу	0,35-0,40
Коефіцієнт фінансового ризику	0,50-0,60
Коефіцієнт довгострокового залучення позикового капіталу	0,55-0,70
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,55-0,65
Частка чистого оборотного капіталу в оборотних активах	0,45-0,50
Коефіцієнт маневреності оборотних активів	0,10-0,20
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів	0,20-0,30
Коефіцієнт забезпеченості запасів і витрат власними коштами	0,60-0,80

Джерело: зроблено автором

Оцінюючи фінансову стійкість ДП «Укрспецекспорт», аудитор повинен також враховувати особливості його діяльності та коригувати критерії залежно від цього.

Для підвищення якості аудиту ДП «Укрспецекспорт», об'єктивності та точності висновків і прогнозів, надання користувачам достовірної та повної інформації відповідно до їх запитів, застосування аналітичних процедур є сонвономи завданням і цілям аудиту, а витрати на їх виконання - співвідносятьсяз отриманими результатами.

Для більш глибокого аналізу аудиту ДП «Укрспецекспорт», досліджуємо її сильні і слабкі сторони за допомогою SWOT- аналізу. Крім цього дана методика дозволяє виділити найбільш важливі можливості та загрози, що склалися на ринку (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

SWOT-аналізу ДП «Укрспецекспорт»

Внутрішнє оточення	Сильні аспекти (strengths)	Слабкі аспекти (weaknesses)
	1. Проведення аудиту навченими фахівцями 2. ДП «Укрспецекспорт» сертифіковане на відповідність вимогам ISO 9001-2011. 3. Мінімальне вкладення коштів для проведення внутрішнього аудиту 4. Незалежність проведення внутрішнього аудиту	1. Відсутність єдиної шкали оцінювання результатів проведення внутрішнього аудиту 2. Незацікавленість вищого керівництва 3. Людський фактор 4. Відсутність оцінки кандидатів в аудитори
Зовнішнє оточення	Можливості (opportunities)	Загрози (threats)
	1. Підготовка до зовнішнього аудиту 2. Аналіз та усунення причин виявлених невідповідностей 3. Підтвердження відповідності діяльності та її результатів у СМЯ встановленим вимогам 4. Підтвердження виконання коригувальних дій за результатами попередніх аудитів 5. Визначення шляхів подальшого вдосконалення	1. Недостатня компетентність аудиторів 2. Не результативність внутрішнього аудиту 3. Зрив внутрішнього аудиту 4. Помилки передачі інформації про аудит 5. Порушення плану робіт підрозділу, що перевіряється 6. Створення стресової ситуації для працівників підрозділів, що перевіряються.

Джерело: складено автором

Аналізуючи табл. 2.2, видно, що особливу увагу необхідно приділити людському фактору, незалежності проведення аудиту та можливому нерезультативному проведенню аудиту. Для усунення слабких сторін необхідно внести зміни до документованої процедури «Внутрішній аудит».

В підсумку фінансового аудиту розрахуємо рівень економічної безпеки

підприємства за R-моделлю (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Розрахунок економічної безпеки за R-моделлю для ДП «Укрспецекспорт»

Змінна	Формула розрахунку	2021	2022	2023
К1	К1= Ф.№2 р.1695 / Ф.№1 р.1300	0,836	0,949	0,915
К2	К2 = Ф.№2 р.2350 / Ф.№1 р.1495	0,012	0,044	0,105
К3	К3 = Ф.№2 р.2000 / Ф.№1 р.1300	0,329	1,097	0,910
К4	К4 = Ф.№2 р.2350 / Ф.№2 р.2290	0,070	0,799	0,822
R-модель	К=0,838 К1+К2+0,054 К3+0,63 К4	0,774	1,402	1,439

Джерело: зроблено автором за даними Додатку А

Проаналізувавши економічну безпеку підприємства за R-моделлю, спостерігаємо, що ймовірність банкрутства з кожним роком зменшується та не загрожує компанії. Визначено, що в 2023 році рівень виникнення банкрутства зменшився, про свідчить і покращення загальних фінансових показників, проте все ще існує загроза, адже в компанії висока собівартість продукції, темп росту якої в 2022-2023 рр перевищувала темп росту виручки, що власне потрібно звернути увагу керівництву ДП «Укрспецекспорт».

2.3. Узагальнення результатів аудиту ДК «УКРСПЕЦЕКСПОРТ»

Аудит ДП «Укрспецекспорт» проводиться відповідно до Міжнародних стандартів аудиту (МСА) та здійснюється тільки незалежними агентством по відношенню до ДП «Укрспецекспорт» згідно з Міжнародним кодексом етики професійних бухгалтерів Ради з Міжнародних стандартів етики для бухгалтерів та етичними вимогами, застосовними в Україні до нашого аудиту фінансової звітності.

Під час аудиту фінансової звітності ДП «Укрспецекспорт» визначено, що використання управлінським персоналом принципу безперервної діяльності під

час підготовки цієї фінансової звітності є доцільним. Було виявлено, що прогнози щодо розвитку ситуації та відповідних негативних наслідків дуже складно будувати через непередбачуваність дій керівництва рф. В той же час припущення управлінського персоналу щодо найбільш ймовірних сценаріїв розвитку подій є доречними.

Основні елементи аудиторського висновку ДП «Укрспецекспорт». Перевірка завершується висновком про те, де і ким була проведена перевірка, коли і в який період, у місці проведення перевірки та в дату скоєння злочину. Висновок є конфіденційним документом, який був складений у двох примірниках, один з яких передається клієнту, а другий залишається в аудиторській організації з метою постійного контролю.

Тому аудиторський висновок (без зауважень та застережень, з незначними зауваженнями та застереженнями) може бути відхилено та негативним, при цьому аудитор підтверджує, що компанія веде облік грубих порушень загальноприйнятих політик і що звітність ненадійна.

Сформована декларація підтверджується підписом та особистою печаткою експерта та передається адміністрації об'єкта, що перевіряється.

В ДП «Укрспецекспорт» відділ кадрів несе відповідальність за координацію структури та запровадження програм оцінки результатів діяльності. Втім, слід зазначити, що лінійні менеджери грають ключову роль від початку і до кінця. Ці особи несуть відповідальність за фактичне проведення процедури оцінки, і умовою успішного виконання програми є обов'язковість їхньої особистої участі. Насправді оцінювати співробітника може один із тих, про кого йтиметься нижче. Що більше людей буде залучено до оцінки, то точнішими будуть її результати.

Отож, провівши кадровий аудит ДП «Укрспецекспорт», можна визначити спільні тенденції в руху та динаміці персоналу, які більш детально наведено на рис. 3.1.

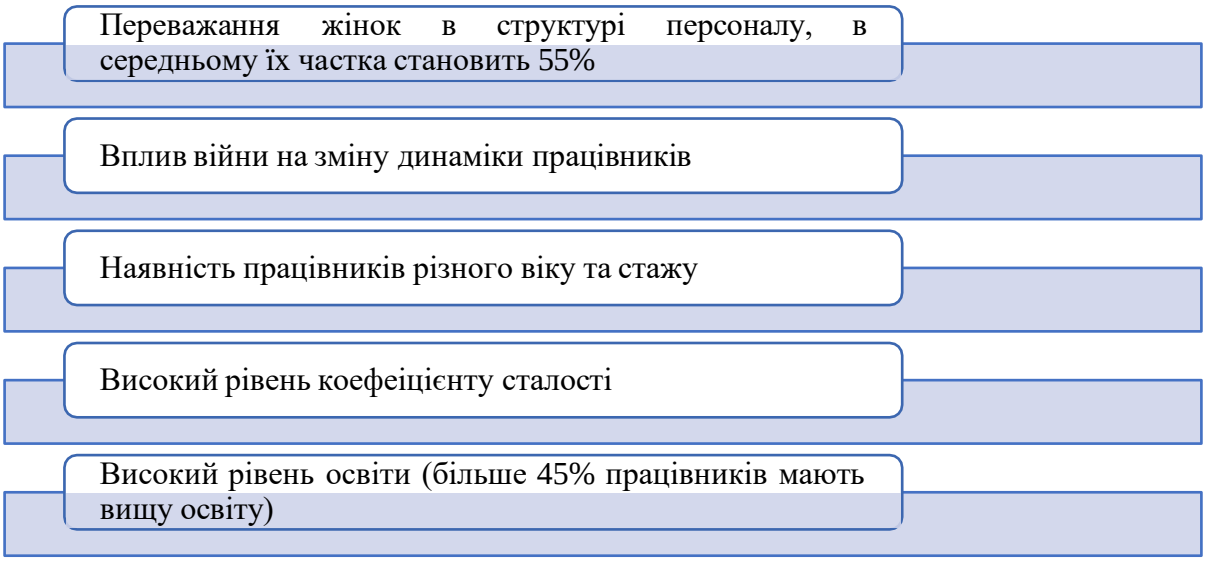

Рис. 2.3. Характеристика основних тенденцій в динаміці та русі персоналу ДП «Укрспецекспорт»

Джерело: створено автором

Отож, саме вище наведені спільні тенденції щодо персоналу і впливають на побудову системи управління в ДП «Укрспецекспорт» та на рівень використання інновацій, що власне і пропонується дослідити.

Ми провели аудит доданої бухгалтерської звітності ДП «УКРСПЕЦЕКСПОРТ» (місцезнаходження: Україна, м. Київ, вул. Дегтярівська, 36) бухгалтерського балансу станом на 12 грудня 2023 року, звіту про прибутки та збитки, звіту про зміну власного капіталу, звіту про рух коштів, звіту про використання цільового фінансування за рік, що закінчився на зазначену дату, та приміток до бухгалтерської звітності, включаючи способи ведення бухгалтерського обліку, прийняті в особою, що аудується відповідно до облікової політики.

На нашу думку, бухгалтерська звітність аудованої особи, що додається, достовірно у всіх істотних аспектах відображає фінансове становище аудованої особи на 12 грудня 2023 р., а також фінансові результати її діяльності та зміну її фінансового становища, в тому числі рух грошових коштів, за рік, що закінчився на цю дату відповідно до законодавства України.

Підстава для вираження аудиторської думки:

Ми провели аудит відповідно до вимог Закону України "Про аудиторську діяльність" та національних правил аудиторської діяльності. аудиторську діяльність описано далі в розділі «Обов'язки аудиторської організації з проведення аудиту бухгалтерської звітності». Нами дотримувалися принципу незалежності стосовно аудованої юридичної особи відповідно до вимог законодавства та норм професійної етики.

Ми вважаємо, що отримані аудиторські докази є достатніми і належними, щоб бути підставою для висловлювання аудиторської думки.

Обов'язки аудованої особи з підготовки бухгалтерської звітності Керівництво аудованої особи несе відповідальність за підготовку та достовірне подання бухгалтерської звітності відповідно до законодавства України та організацію системи внутрішнього контролю аудованої особи, необхідної для підготовки звітності, що не містить суттєвих спотворень, допущених внаслідок помилки чи недобросовісних дій.

Під час проведення аудиту було здійснено інформаційну взаємодію з особами, наділеними керівними повноваженнями, доводячи до їх відомості, крім іншого, інформацію про заплановані обсяги та терміни аудиту, а також про значущі питання, що виникли в ході аудиту, у тому числі про значні недоліки системи внутрішнього контролю.

При проведені аудиту були виконані всі вимоги щодо дотримання принципу незалежності та доведена до їх інформації про всі взаємовідносини та інші питання, які можна обґрунтовано вважати загрозами порушення принципу незалежності, і, якщо необхідно, про всіх вжитих запобіжних заходах.

В підсумку слід зазначити, що аудит ДП «Укрспецекспорт» здійснює незалежна аудиторська компанія, яку призначають на основі конкурсу, проте компанії рекомендується впроваджувати інноваційні інформаційні програми, які робитимуть аудит в розрізі декади, а не цілого року, що дозволить ДП «Укрспецекспорт» швидше реагувати на ризики, які виникають.

РОЗДІЛ 3. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ АУДИТУ І АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ

Для вдосконалення аудиту та аналізу ДП «Укрспецекспорт» пропонується впровадити бухгалтерську програму, яка буде раз на квартал проводити внутрішній аудит та для цього найняти відповідальну людину, яка власне і займатиметься обслуговування цієї програми. Також нами пропонується повністю оцифрувати процес закупівлі військової техніки, боєприпасів та матеріального забезпечення ЗСУ. Під тотальним оцифруванням мається на увазі перевірка закупочних цін та їх автоматичне порівняння з ринковими цінами, мета цього полягає у тому, що зменшити корупційні схеми у військовому секторі та зекономити державні кошти. Отож, напрями вдосконалення аудиту та аналізу діяльності ДП «Укрспецекспорт» та й інших компаній сфери безпеки та охорони України наведено на рис. 3.1.

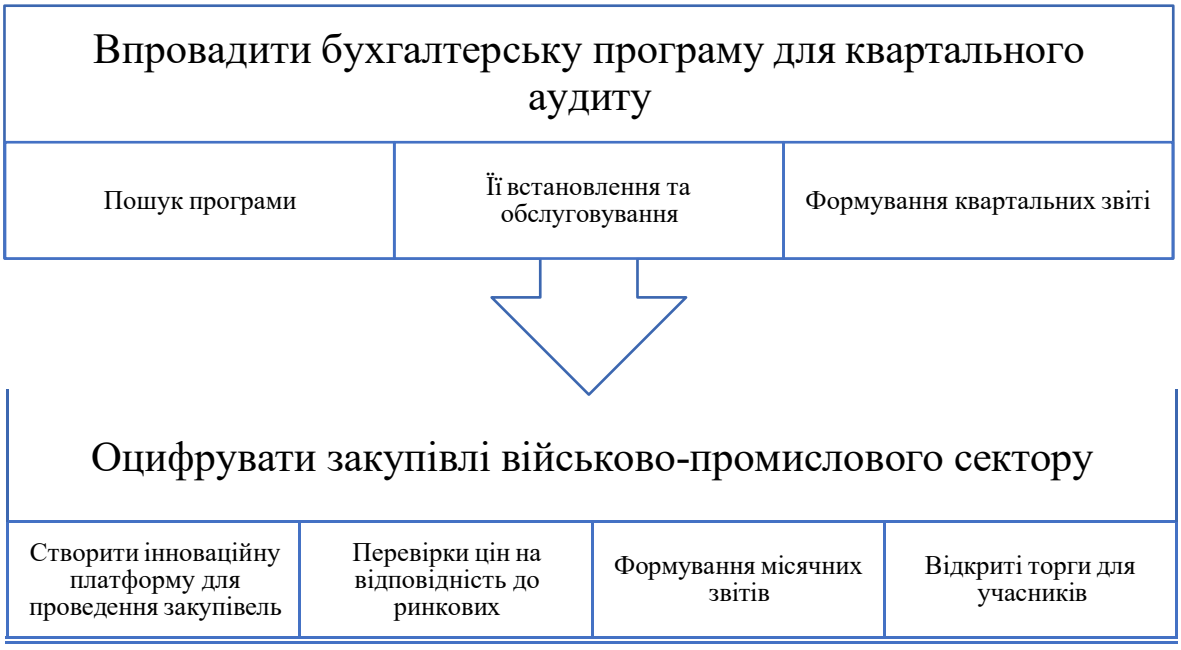

Рис. 3.1 – Основні напрями вдосконалення аудиту та аналізу діяльності ДП «Укрспецекспорт»

Джерело: зроблено автором

Отож, внизу пропонується більш детальніше описати запропоновані напрямки та їх результативність для ДП «Укрспецекспорт» та сфери безпеки України.

Для ДП «Укрспецекспорт» для автоматизації управління пропонується обрати програмний продукт AS Бухгалтерія – це повноцінне рішення, яке охоплює основні аспекти управління та обліку.

На рис. 3.2 наведено основні підсистеми BAS Бухгалтерія.

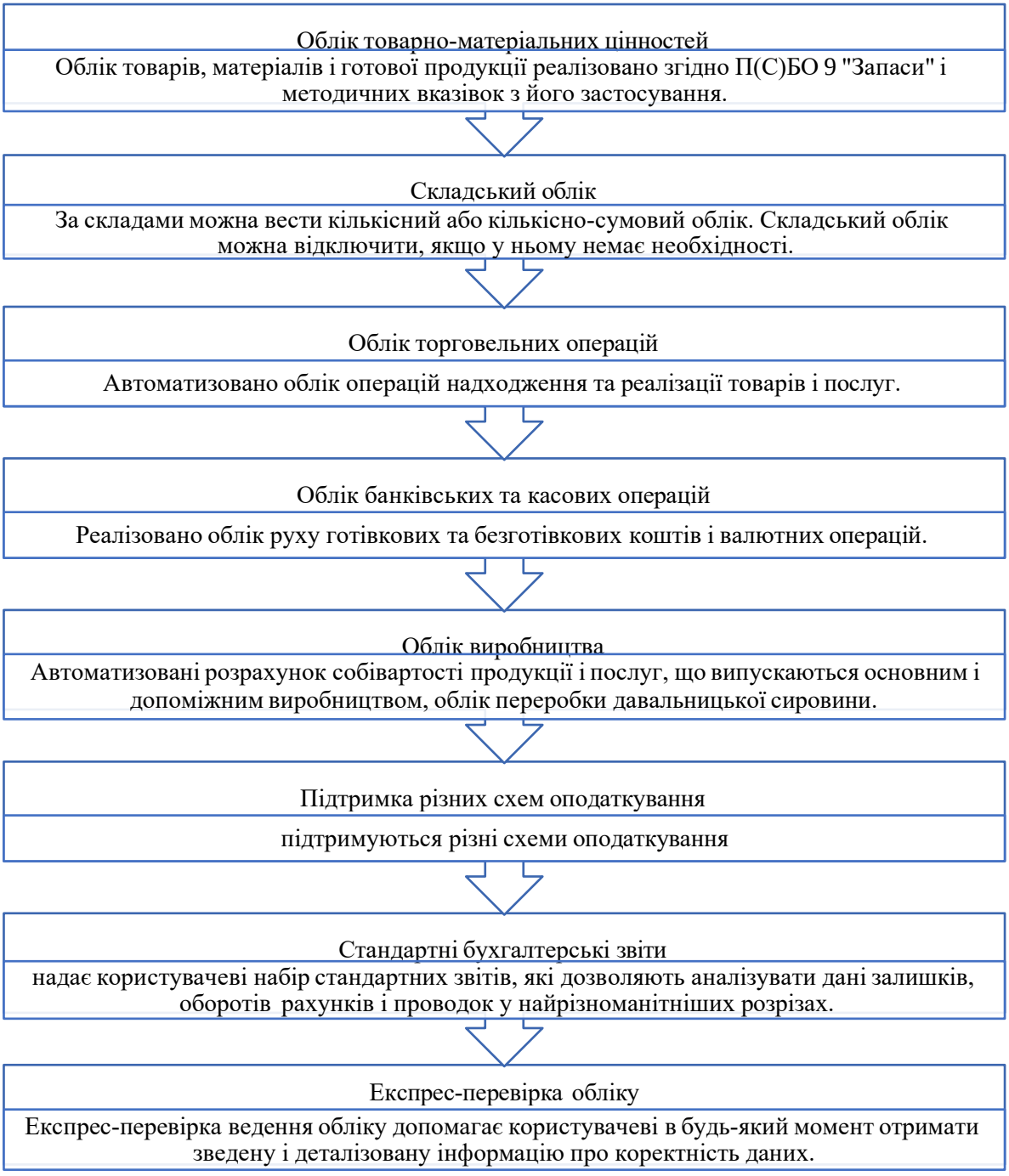

Рис. 3.2. Підсистеми BAS Бухгалтерія.

BAS Бухгалтерія розроблена на новітній технологічній платформі Business Automation Framework, яка дозволяє:

– забезпечити високу надійність, продуктивність і масштабованість системи;

– організувати роботу з системою через Інтернет, в режимі тонкого клієнта або веб-клієнта, зокрема в «хмарному» режимі;

– налаштовувати інтерфейс для конкретного користувача або групи користувачів, з урахуванням ролі користувача, його прав доступу та індивідуальних налаштувань.

Механізм функціональних опцій, реалізований у даній системі, дозволяє «вмикати» або «вимикати» різні функціональні частини прикладного рішення без програмування (зміни продукту).

Вартість BAS. Бухгалтерія наведено на рис. 3.3.

Рис. 3.3 - Аналіз річної вартості BAS. Бухгалтерія, грн/міс.

Джерело: [24]

Отож, ми можемо побачити, що вартість BAS. Бухгалтерія є невисокою та цілком прийнятною для ДП «Укрспецекспорт» . Для визначення ефективності даної програми для початку планується купити тільки ліцензію на одне робоче

місце та повністю замінити одного бухгалтера. Працівника ні в якому разі не рекомендується звільняти, його потрібно перевести на суміжну посаду, адже Україні катастрофічно не вистачає кваліфікованих кадрів та компанії не доцільно звільняти працівників. Враховуючи, що середня заробітна бухгалтера в компанії за рік становить 7100 грн, візуалізуємо ефект від провадження BAS. Бухгалтерія (рис. 3.4.).

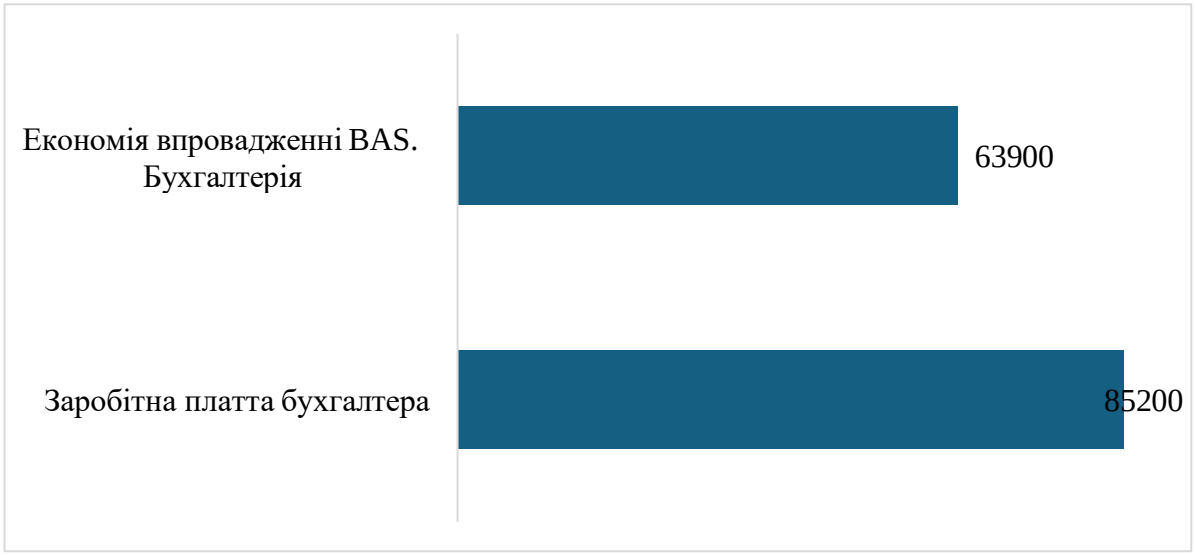

Рис. 3.4 – Річна економія від впровадження BAS. Бухгалтерія в управління виробництвом ДП «Укрспецекспорт»

Джерело: розроблено автором

Також потрібно врахувати, що роботу з програмою виконуватиме окрема людина, яка надаватиме дані для проведення внутрішнього аудиту для незалежних експертів. Проведення внутрішнього щоквартального аудиту надасть можливість керівництву ДП «Укрспецекспорт» знайти резервні кошти та оптимізувати свої витрати.

Наступним пропонується деталізувати ідею з оцифруванням закупівель для сектору оборони, що доцільним буде прийняти не тільки для ДП «Укрспецекспорт», але й всього військово-промислового комплексу України.

Отож, для вдосконалення проведення аудиту ДП «Укрспецекспорт» пропонується створити E-Military, мета якої полягатиме в координації постачальників та компаній-закупівельників товарів для потреб армії, від яєць до

АТАКАМС і все повністю контролюватиметься незалежними структурами та цифровими помічниками, що унеможливить різні маніпуляції з цінами (рис. 3.6.

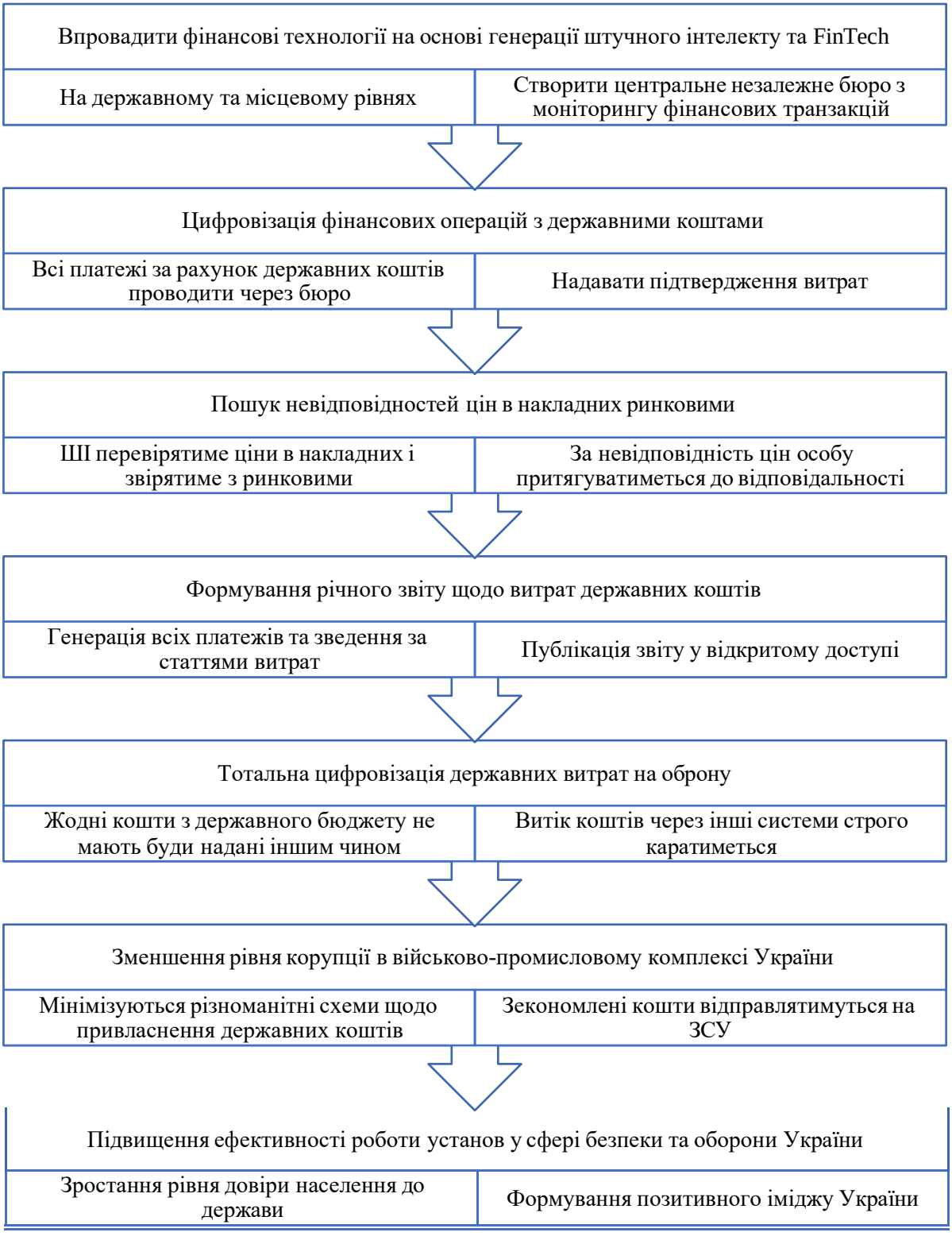

Рис. 3.6 – Платформа E-Military як показник зменшення рівня корупції та підвищення ефективності роботи аудиторів сфері безпеки та оборони України

Джерело: зроблено автором

Отож, запропонована платформа E-Military не тільки зекономить державні кошти та унеможливить корупційні схеми, але і збільшить довіру громадян до держави та покращити її імідж на міжнародній арені. Процедура участі в закупівлях на E-Military буде повністю відкритою, так само як і доступ до інформації щодо торгів, що проводяться. Залежно від складності запиту та очікуваної ціни товару, що планується для закупівлі, буде передбачено три форми пропозицій замовника (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Форми пропозиції замовника

Форма	Характеристика
запит пропозиції	Подається у разі відсутності чітких вимог щодо предмета закупівлі. Головний передбачуваний критерій оцінки - ціна товару;
запит цінової пропозиції	Застосовується у разі, якщо вимоги до предмета закупівлі позначені, але оцінка пропозицій ґрунтується на багатьох факторах;
запит котирувань	Використовується для закупівлі недорогої продукції.

Джерело: зроблено автором

Закупівлі, очікувана вартість яких перевищуватиме 1 млн. грн, здійснюватимуться у вигляді подання учасниками запитів пропозицій чи запитів цінових пропозицій. Щодо порядку проведення закупівель на платформі E-Military, то вони здійснюватимуться на основі конкурсних торгів. Буде три варіанти умов участі у тендерних закупівлях:

1) запит на оферту - це неофіційна пропозиція постачальнику подати свої розцінки на товари та послуги, вартість яких не перевищує встановленого мінімального значення (1 млн. грн.). Технічні умови виконання замовлення визначені: у постачальника запитуються ціна та інші комерційні умови, зокрема умови доставки. Більше шансів укласти контракт матиме компанія, яка виставила найнижчу ціну;

2) *запит на пропозицію або офіційне прохання подати пропозицію на певні товари та послуги, вартість яких перевищуватиме суму $ 1 млн. грн.* При цьому їх технічні специфікації ще недостатньо чітко визначені на час запиту пропозиції. Тому переможцем тендера може стає учасник, який надав прийнятну з технічної точки зору пропозицію та нижчу ціну;

3) *офіційне запрошення подати тендер для закупівлі товарів та послуг.* Очікувана закупівельна вартість тендеру становитиме понад 1 млн. грн, технічні критерії проведення тендеру при цьому чітко визначені. І тут єдиним чинником щодо переможця є ціна контракту чи найменша вартість, яку запропонував учасник.

Далі представниками E-Military та компанії-закупівельника проводитиметься офіційна процедуру публічного розкриття запечатаних оферт, пропозицій та запрошень. До розгляду та оцінки пропозицій учасників представники компаній повинні підходити із максимальною об'єктивністю і для залучатимуться незалежні експерти. Критеріями вибору переможця тендеру є висока якість та низька ціна запропонованих товарів та послуг. Після вибору переможця тендеру з ним укладається договір на поставку, який буде стандартним для всіх постачальників, зареєстрованих на E-Military.

Впровадження E-Military може стати важливим кроком українського уряду на шляху до Євроінтеграції, що безумовно оціниться іноземними партнерами.

Українським чиновникам потрібно міняти свій образ корупціонерів як у очах громадськості та і в міжнародних колах. Наша країна у стані війни і державні службовці в першу чергу мають зробити все, щоб історія з яйцями по 17 грн для ЗСУ ніколи не повторились, що власне і лімітує запропонована платформа E-Military.

ВИСНОВКИ

В процесі написання кваліфікаційної роботи була досліджена тема аудиту та аналізу сфери безпеки та оборони України на прикладі ДП «Укрспецекспорт» та виконано всі поставленні завдання.

Аналізуючи дослідження українських науковців, слід відмітити, що не всі аспекти аудиту оборонного сектору є достатньо дослідженими. На сьогодні вкрай важливо розробити комплексний аудит, який би забезпечив прозорість витрат у військовій сфері, особливо в умовах триваючої війни в Україні.

ДП «Укрспецекспорт» визначена державою як посередник у здійсненні зовнішньоекономічної діяльності в сфері експорту та імпорту продукції і послуг військового та спеціального призначення. В цілому аналізуючи фінансові результати ДП «Укрспецекспорт», слід відмітити, що протягом аналізованого період відбувся ріст показників прибутковості, що свідчить про стабільний фінансовий стан, та незважаючи на зменшення працівників керівництву компанії вдалось досягнути кращих результатів ніж з більшою кількістю працівників. ДП «Укрспецекспорт» наростила свою діяльність в період 2022-2023рр, так як в умовах військового стану в Україні стала важливим центром із закупівлі та забезпеченні зброєю українських військових.

В даний час в ДП «Укрспецекспорт» відсутня методика аудиторської перевірки, яка враховувала б специфіку одержуваних доходів і здійснюваних витрат на підприємстві оборонної промисловості. Необхідність створення оптимальної моделі функціонування служби внутрішнього аудиту пов'язана зі збільшенням кількості користувачів та звітною економічною та фінансовою інформацією як на зовнішньому, так і на внутрішньогосподарському рівнях, а також із утрудненням оцінки діяльності ДП «Укрспецекспорт» та необхідністю підвищення ефективності його управління та появою нових ризиків.

Для проведення аудиту ДП «Укрспецекспорт» було створено аудиторський комітет, який розпочав свою роботу у березні 2019 року та є консультативно-дорадчим органом компаній. Визначено, що аудит ДП «Укрспецекспорт»

здійснює незалежна аудиторська компанія, яку призначають на основі конкурсу, проте компанії рекомендується впроваджувати інноваційні інформаційні програми, які робитимуть аудит в розрізі декади, а не цілого року, що дозволить ДП «Укрспецекспорт» швидше реагувати на ризики, які виникають.

Для вдосконалення аудиту та аналізу ДП «Укрспецекспорт» пропонується впровадити бухгалтерську програму, яка буде раз на квартал проводити внутрішній аудит та для цього найняти відповідальну людину, яка власне і займатиметься обслуговування цієї програми. Також нами пропонується повністю оцифрувати процес закупівлі військової техніки, боєприпасів та матеріального забезпечення ЗСУ. Проведення внутрішнього щоквартального аудиту надасть можливість керівництву ДП «Укрспецекспорт» знайти резервні кошти та оптимізувати свої витрати. Запропонована платформа E-Military не тільки зекономить державні кошти та унеможливить корупційні схеми, але і збільшить довіру громадян до держави та покращити її імідж на міжнародній арені.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Petrukha N. M., Petrukha S. V., Sviridovska A. O., Mazur A. O., Hudenko O. D. Military "Face" Of Unconditional Basic Income. Economics, Finance and Manage- ment Review. 2022. Issue 2 (10). P. 4-10. DOI: https://doi.org/10.36690/2674-5208-2022-2-4 (дата звернення 21.10.2024)

2. Bandy G. Financial management and accounting in the public sector. Routledge, 2023. DOI: https://doi.org/10.4324/9781003250838 (дата звернення 21.10.2024)

3. Garimav G. Military reform, militarily-connected firms and auditor choice. Managerial Auditing Journal, 2020, 35.6, pp. 705—729.

4. Гаценко Ю., Назаренко І. Особливості побудови облікової політики в частині обліку основних засобів. Стратегічні пріоритети розвитку бухгалтерського об- ліку, аудиту та оподаткування в умовах глобалізації, 2023, 125. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-134 (дата звернення 21.10.2024)

5. Бондар М., Цятковська О. Особливості обліку інфраструктурних активів у державних установах. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (економічні науки), 2023, 3.49. DOI: https://doi.org/10.31388/2519-884X-2023-49-87-94 (дата звернення 21.10.2024)

6. Knir M., Petruha S., Kryvoruchko Y. Accountability theory and its implication in public finance. Наукові праці НДФІ. 2019. № 4. С. 47-58.

7. Petrukha N., Petrukha S., Alekseienko N., Kushneruk O., Mazur A. Social Imperatives of Public Finance: War Adaptation and Principles of Post-War Recovery. Financial and Credit Activity-Problems of Theory and Practice. 2023. Volume 3 (50). P. 358-371. DOI: https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.50.2023.4031 (дата звернення 21.10.2024)

8. Колєсніченко О. Стратегічний вектор розвитку системи бюджетування в державному секторі як інтеграція обліку, аналізу, оподаткування

та контролю. Економіка та держава, 2021, 11, С. 58-64.

9. Григорів О., Дутчак І., Гордієнко М. Впровадження міжнародних стандартів обліку в державному секторі України. Економіка та суспільство, 2024, (59). DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-165 (дата звернення 21.10.2024)

10. Дем'янишин В., Костецький В. Модернізація бухгалтерського обліку фінансових ресурсів у державному секторі в умовах реформування системи управління публічними фінансами та зміцнення фінансової безпеки суб'єктів господарювання. Світ фінансів, 2023, 4 (73), С. 22-44.

11. Цятковська О., Примаченко О. Особливості державного аудиту нефінансових активів в Україні. Сталий розвиток економіки, 2024, 2 (49), С. 302—306. DOI: https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-49-48 (дата звернення 21.10.2024)

12. Бонарев В. Теоретико-методичні основи бухгалтерського обліку в діяльності суб'єктів державного сектора економіки. Інвестиції, 2023, 52. DOI: https://doi.org/10.32702/2306-6814.2023.11.52 (дата звернення 21.10.2024)

13. Соколенко Л. The conceptual significance of internal audit in the armed forces of Ukraine. Облік і фінанси, 2023, 99, С. 49—55. DOI: https://doi.org/10.33146/2307-9878-2023-1(99)-49-55 (дата звернення 21.10.2024)

14. Сохацький О. Військові витрати в умовах зростання геополітичних ризиків та зміни характеру міжнародних конфліктів. Світ фінансів, 2020, 3 (64), С. 98-113. URL: http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1345 (дата звернення 21.10.2024)

15. Руська Р., Руський С. Прогнозування світових військових витрат. Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень НУОУ імені Івана Черняховського, 2023, С. 118-125.

16. Фаріон М., Фаріон Д. Військові видатки та соціальні наслідки глобальної турбулентності. Галицький економічний вісник, 2023, 85.6, С. 43-50. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/44117 (дата звернення 21.10.2024)

17. Соломіцький А., та ін. Метод прогнозування ризиків виникнення

збройного конфлікту на основі результатів аналізу обсягів військових витрат. Social Development and Security, 2022, 12.1, С. 164-174. DOI: https://doi.org/10.33445/sds.2022.12.1.15 (дата звернення 21.10.2024)

18. Vidodo A., et al. Military background, political connection, audit quality and earning quality. Jurnal Akuntansi, 2020, 24.1, С. 84-99. DOI: https://doi.org/10.24912/ja.v24i1.658 (дата звернення 21.10.2024)

19. Kerzner, H., *Project Management: A Systems Approach to Planning, Scheduling, and Controlling* (11th ed.), Hoboken, New Jersey, USA: John Wiley & Sons, 2013.

20. AICPA, *AU Section 311 Planning and Supervision*, 2006

21. Інформація про діяльність компанії (2024) URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/21655998/ (дата звернення 21.10.2024)

22. Офіційний веб-сайт компанії (2024) URL: https://www.ukrspecexport.com/information-on-economic-activity (дата звернення 21.10.2024)

23. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» (2024) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2285-20#Text (дата звернення 21.10.2024)

24. BAS Бухгалтерія (2024) URL: https://www.softcom.ua/ua/bas/price-list/ (дата звернення: 06.11.2024).

25. BiProZorro analytical system. URL: https://bi.prozorro.org/sense/app/2595af2b-985f-4771-aa36-2133e1f89df0/sheet/48781d08-1fce-489b-af05-34c253e95ec2/state/analysis (дата звернення 07.11.2024)

26. Державна служба статистики України (2023) Динаміка цін (тарифів) на споживчому ринку. URL: https://stat.gov.ua/uk/topics/tsiny (дата звернення 07.11.2024)

27. Клас 84.22 Діяльність у сфері оборони. URL: https://opendatabot.ua/c/kved/O/84.22?offset=0 (дата звернення 26.12.2024)

28. Аудиторський звіт https://ukrspecexport.com/uploads/redactor/%D0%97%D0%92%D0%86%D0%A2%20%D0%90%D0%A3%D0%94%D0%98%D0%A2%D0%9E%D0%A0%D0%A1%D0%AC%D0%9A%D0%98%D0%99_2021_%D0%A3%D0%A1%D0%95.pdf